

'Stiekem gingen de PvdA en de VVD al lekker in het politieke midden zitten'

OPINIE - Harrie Verbon – 21/01/13, 06:31

© ANP. Premier Mark Rutte en PvdA-leider Diederik Samsom in de Tweede Kamer.

OPINIE Uit de vergelijking van verkiezingsprogramma's en regeerakkoord blijkt dat we paarse hutspot krijgen, schrijft Harrie Verbon. 'Wij kiezers hadden dat kunnen weten, als we wat beter hadden opgelet.'

Doorrekening programma's door CPB is geen wetenschap maar Hollandse folklore.

Als het meezit kan de economische wetenschap achteraf uitleggen waarom bepaalde gebeurtenissen zich voordeden. Meestal zit het tegen, want economen zijn het zelden met elkaar eens. Zo is er geen eenstemmigheid onder economen over de oorzaken van de kredietcrisis. Zelfs over de oorzaken van de grote depressie uit de jaren dertig van de vorige eeuw bestaat nog steeds geen consensus onder economen. Dit is echter geen ongewoon verschijnsel: ook onder historici is er geen eensgezindheid over de verklaring van gebeurtenissen uit het verleden.

Economie is eigenlijk ook gewoon een geschiedkundige wetenschap. Zoals je door naar het verleden te kijken, zoals historici doen, de toekomst niet kunt weten, zo zijn ook belangrijke economische gebeurtenissen onmogelijk te voorspellen. Dramatische economische gebeurtenissen (kredietcrisis, schulden crisis, instorting van de huizenmarkt) worden juist meestal gemist door de economen.

De economische wetenschap is ook niet in staat de beste recepten voor verschillende economische ziekten te formuleren. De recepten die worden aangeboden door economen zijn niet 'getest' in een laboratorium, zoals in de geneeskunde idealiter het geval is, waar het mogelijk is medicijnen stelselmatig te testen tegen een ander recept of een placebo.

Hollandse folklore

Het doorrekenen van de recepten uit de verkiezingsprogramma's zoals het Centraal Planbureau (CPB) voor iedere Tweede Kamerverkiezing pleegt te doen, is daarom ook meer een vorm van Hollandse

folklore dan van serieuze wetenschap.

Het rapport [Keuzes in Kaart](#), waar het CPB ons voor iedere parlementaire verkiezing op trakteert, is een blik op het virtuele universum dat door de burelen van het CPB rondzwerft, maar geen staalkaart van de Nederlandse economie.

Nederlandse politici kunnen niet zonder die doorrekeningen, want ze willen zo graag een stempel van het CPB op hun verkiezingsprogramma hebben. Er zijn zelfs politieke partijen die zorgen dat ze voldoende maatregelen voorstellen die het 'goed doen' in de CPB-doorrekeningen.

Zo is de beperking van de WW-duur die nagenoeg alle partijen wilden - behalve de PvdA, de PVV en de SP - volgens het CPB goed voor de werkgelegenheid. Immers, zo redeneert het CPB, als mensen weten dat ze maar kort een uitkering krijgen, zullen ze proberen te voorkomen dat ze ontslagen worden, en als dat niet lukt zullen ze er voor zorgen dat ze snel weer aan de slag zijn. Dit behoort tot de soort redeneringen waar je in moet geloven, want overtuigend empirisch bewijs is er niet voor.

WW-duur

Hoewel de verkorting van de WW-duur niet in het PvdA-programma stond is die maatregel, zoals bekend, toch in het coalitieakkoord van PvdA-VVD terecht gekomen. Welk 'rechts' punt is er nu eigenlijk nog meer in het regeerakkoord terecht gekomen en zijn er ook nog 'linkse' programmapunten in het regeerakkoord terecht gekomen? Als linkse (of rechtse) kiezer zou je dat toch eigenlijk wel eens willen weten: in hoeverre houdt jouw partij zich aan zijn verkiezingsbeloften?

Welke instantie zou dat beter kunnen nagaan dan het CPB zelf? Dat heeft nog alle gegevens over de verkiezingsprogramma's in zijn digitale kaartenbak zitten. Alleen de kaartenbak van het regeerakkoord hoeft er naast gelegd te worden. Dat is precies wat het CPB gedaan heeft.

Is dat nu krom, zoals mijn Rotterdamse collega Bas Jacobs zegt (Ten eerste, 17 januari), omdat de effecten niet goed worden weergegeven? Zeker, maar niet krommer dan de uitkomsten van Keuzes in Kaart. Het is zelfs minder krom, omdat de 'kromme uitkomsten' van Keuzes in Kaart vergeleken worden met de 'kromme uitkomsten' van het doorgerekende regeerakkoord. Als je iets wat krom is vergelijkt met iets wat ook krom is, is het resultaat recht.

Wat blijkt? De PvdA heeft bij de WW de door de VVD voorgestelde bezuinigingen voor de helft tegengehouden. Bij de verhoging van de AOW-leeftijd wist de PvdA de bezuiniging tot 10 procent te beperken en bij de AWBZ is de geplande bezuiniging zelfs lager dan de PvdA zelf voorstelde.

Voor het overige zijn er opmerkelijk veel bezuinigingen in het regeerakkoord terecht gekomen die beide partijen deelden en voor exact hetzelfde bedrag. Bijvoorbeeld: bezuiniging op apparaatskosten van decentrale overheden, sociaal leenstelsel in het hoger onderwijs, strakker pakketbeheer bij de zorgverzekeringen.

Stiekem waren de PvdA en de VVD in hun verkiezingsprogramma's dus toch al lekker in het politieke midden gaan zitten zonder dat de politieke leiders dat er bij zeiden en zonder dat de kiezers het door hadden. Dat we de komende jaren paarse hutspot opgediend krijgen, hadden wij kiezers dus kunnen weten, als we wat beter hadden opgelet.